

Seat No. : _____

MU-109

March-2019

B.A., Sem.-II

101 : Compulsory Sanskrit (महाकवि भासरचित – कर्णभारम्)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

सूचना : प्रश्नपत्रमां छापेलो प्रश्न न उत्तरवडीमां लणो.

Instruction : Write the same question number in answer-book as mentioned in the question paper.

1. (अ) नीयेनामांथी कोष्ठीपणु त्रणु श्लोडनो अनुवाह करो :

14

Translate the following shlokas : (any **three**)

- (1) समरमुखमसह्यं पाण्डवानां प्रविश्य
प्रथितगुणगणाढ्यं धर्मराजं च बद्धवा ।
मम शरवरवेगैरर्जुनं पातयित्वा
वनमिव हतसिंहं सुप्रवेशं करोमि ॥
- (2) रवितुरगसमानं साधनं राज्यलक्ष्म्याः
सकलनृपतिमान्यं मान्यकाम्बोजजातम् ।
सुगुणमनिलवेगं युद्धदृष्टापदानं
सपदि बहुसहस्रं वाजिनां ते ददामि ॥
- (3) अङ्गैः सहैव जनितं मम देहरक्षा
देवासुरैरपि न भेद्यमिदं सहास्रैः
देयं तथापि कवचं सह कुण्डलाभ्यां
प्रीत्या मया भगवते रुचितं यदि स्यात् ॥
- (4) शिक्षा क्षयं गच्छति कालप्रर्ययात्
सुबद्धमूला निपतन्ति पादपाः ।
जलं जलस्थानगतं च शुष्यति
हुतं च दत्तं च तथैव तिष्ठति ॥

- (5) अनेकयज्ञाहुतितर्पितो द्विजैः
किरीटवान् दानवसंघमर्दनः ।
सुरद्विपास्फालनकर्कशाङ्गुलि-
र्मया कृतार्थः खलु पाकशासनः ॥

(બ) નીચેનામાંથી બે સસન્દર્ભ સમજાવો :

4

Explain with reference to the context any **two** of the following :

- (1) शल्यराज, यत्रासावर्जुनस्तत्रैव चौद्यतां मम रथः ।
- (2) शक्र खलु मया वञ्चितः ।
- (3) महत्तरां भिक्षां याचे ।
- (4) हतेषु देहेषु गुणाः धरन्ते ।

2. (અ) ‘કર્ણભારમ્’ને અનુલક્ષીને કર્ણનું સર્વાંગી પાત્રાલેખન કરો.

14

Write the full characterization of Karna according to ‘Karnabharam’.

અથવા / OR

નીચેનામાંથી ગમે તે બે ટૂંકનોંધ લખો :

Write short note on any **two** of the following :

- (1) कवचकुण्डलदानप्रसंगः ।
- (2) कर्णभार – शीर्षकम् ।
Title of – कर्णभार ।
- (3) परशुरामस्य शापप्रसंगः ।
- (4) इन्द्रस्य पात्रम् ।

Character of Indra.

(બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ વિકલ્પમાંથી શોધીને આપો : (ગમે તે ચાર)

4

Write correct answer of the following options : (any **four**)

- (1) કર્ણના સારથિનું નામ શું હતું ? (शल्यराज, देवदूत, मालवराज)

What is the name of Karna’s charioteer ?

(Shalyaraja, Devadoota, Malavraja)

- (2) ઈન્દ્ર કયા વેશે કર્ણ પાસે આવ્યો હતો ? (બ્રાહ્મણ, ભગવાન, બાળક)

In which form Indra was coming near the Karna ? (Brahmin, God, Child)

- (3) કર્ણના મતે રાજ્યલક્ષ્મી કોના જેવી છે ? (સાપની જીભ, તલવારની ધાર, વાદળ જેવી)

According to Karna what type of country wealth ?

(Tongue of Snake, Sharpen of Sword, Cloud)

- (4) કર્ણના દેશનું નામ શું હતું ? (અંગ, બંગ, કલિંગ)
 What was the Karna's country name ? (Anga, Banga, Kalinga)
- (5) ઈન્દ્રના હાથીનું નામ શું હતું ? (ઐરાવત, અશ્વત્થામા, કપિંજલ)
 What was the name of the Indra's elephant ?
 (Airavata, Ashvatthama, Kapinjal)
- (6) કર્ણભારમાં કેટલાં સ્ત્રી પાત્રો છે ? (બે, ત્રણ, એકપણ નહીં)
 How many lady characters in Karnabhara ? (Two, Three, No one)

3. (અ) 'કર્ણભારમ્'ના આધારે મહાકવિ ભાસનું નાટ્યકાર તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. 14
 Evaluate the poet Bhas as a dramatist according to Karnabharam.

અથવા / OR

'કર્ણભાર' એકાંકીનું રસદર્શન કરો.

Write the critical note on one act play – Karnabharam.

- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ વિકલ્પમાંથી શોધીને આપો : (ગમે તે ત્રણ) 3

Write correct answer of the following options : (any three)

- (1) ભાસનાં રૂપકોની શોધ કોણે કરી હતી ? (ટી. ગણપતિ શાસ્ત્રી, વી. રાઘવન, એ.બી. કીથ)
 Who was the founder of Bhasa's plays ?
 (T. Ganpati Shastri, V. Raghavan, A.B. Kith)

- (2) ભાસનાં દરેક રૂપકોના પ્રારંભે કઈ પંક્તિ જોવા મળે છે ?
 Which line is seen in the beginning of Bhasa's all plays ?
 (નાન્દ્યન્તે તતઃ પ્રવિશતિ સૂત્રધારઃ, રાજસિંહઃ પ્રશાસ્તુ નઃ, નિષ્ક્રમ્ય ચ પ્રવિશ્ય ચ)

- (3) ભાસે કર્ણભારનું કથાવસ્તુ કયા ગ્રંથમાંથી લીધું છે ? (રામાયણ, મહાભારત, પુરાણ)
 From which book the content of Karnabhar is accepted by Bhasa ?
 (Ramayana, Mahabharata, Purana)

- (4) ભાસનાં રૂપકોના અંતે કઈ પંક્તિ જોવા મળે છે ?
 Which line is seen in the ending of Bhasa's plays ?
 (નિષ્ક્રમ્ય ચ પ્રવિશ્ય ચ, નાન્દ્યન્તે તતઃ પ્રવિશતિ સૂત્રધારઃ, રાજસિંહઃ પ્રશાસ્તુ નઃ)

- (5) ભાસ પોતાના રૂપકોમાં પાત્રોના પરિચય માટે પ્રારંભે કયો અલંકાર પ્રયોજે છે ?
 (મુદ્રાલંકાર, ઉપમાલંકાર, વિરોધાલંકાર)

Which Alankar is produce by Bhasa in the beginning of plays for the introduction of characters ?

(Mudralankar, Upmalankar, Virodhalankar)

4. (અ) કર્ણભારનું કથાવસ્તુ જણાવી, તેના સાહિત્યપ્રકાર વિશે નોંધ લખો. 14
Write a note on literary form of 'Karnabhar' with its content.

અથવા / OR

- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ વિકલ્પમાંથી શોધીને આપો : (ગમે તે ત્રણ) 3

Write correct answer of the following options : (any **three**)

- (1) મહાકવિ ભાસનાં એકાંકી રૂપકો કેટલાં છે ? (તેર, છ, પાંચ)

How many one act play of poet Bhasa are there ? (Thirteen, Six, Five)

- (2) ઉરુભંગ કેવા પ્રકારનું રૂપક છે ? (કરુણાન્ત, પ્રહસન, પ્રકરણ)

What is the literary form of 'Uroobhanga' ? (Tragedy, Comedy, Prakaran)

- (3) દૂતવાક્યમાં કૌમુદકી કોનું નામ છે ? (ધજા, ગદા, તલવાર)

In Dootvakya, whose name of Kaumudaki ? (Flag, Mace, Sword)

- (4) હિડિમ્બા કયા એકાંકીનું પાત્ર છે ? (દૂતવાક્ય, મધ્યમવ્યાયોગ, ઉરુભંગ)

In which one act-play Hidimba is a character of ?

(Dootvakya, Madhyamvayayog, Urubhanga)

- (5) દૂતઘટોત્કચમાં પ્રારંભે કોનું રુદન સંભળાય છે ? (દુઃશલા, ઉત્તરા, ગાંધારી)

Who is crying in the beginning of Dootghatotkach ?

(Dushala, Uttara, Gandhari)